

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

Komplexní obchodní a hospodářská dohoda EU s Kanadou - CETA

(Comprehensive Economic and Trade Agreement)

Studie č. 3.197

leden 2017

autor: Daša Smetanková, Pavlo Olshansky

STUDIE

Obsah:

ÚVOD	3
EKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA KANADY	4
KANADA V MEZINÁRODNÍM OBCHODU ..	6
EKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA EU28	8
EU V MEZINÁRODNÍM OBCHODU	10
OBCHODNÍ VZTAHY KANADA-EU	12
OBCHODNÍ VZTAHY ČESKÉ REPUBLIKY A KANADY	13
KOMPLEXNÍ OBCHODNÍ A HOSPODÁŘSKÁ DOHODA (COMPREHENSIVE ECONOMIC AND TRADE AGREEMENT, CETA)	15
PRŮBĚH VYJEDNÁVÁNÍ	15
PODPIS, RATIFIKACE A PŘEDBĚŽNÉ PROVÁDĚNÍ DOHODY	15
DOPADOVÉ STUDIE KE KOMPLEXNÍ OBCHODNÍ A HOSPODÁŘSKÉ DOHODĚ MEZI EU A KANADOU (CETA)	17
VYBRANÉ USTANOVENÍ DOHODY CETA	18
KRITIKA A OBAVY VEŘEJNOSTI A JINÝCH ZAJINTERESOVANÝCH STRAN ZE SMLOUVY CETA	25
ZÁVĚR	26
ZDROJE	27

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	EDICE: STUDIE
Název: Komplexní obchodní a hospodářská dohoda EU s Kanadou – CETA (Comprehensive Economic and Trade Agreement)	Typ edice: online, ISSN 2533-4131
Autoři: Smetanková, D., Olshansky, P.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=1
Číslo: Srovnávací studie č. 3.197	První vydání edice: červenec 1991
Datum: leden 2017	Frekvence vydání edice: nepravidelná
Klíčová slova: CETA; obchod; EU; ČR; Kanada; TTIP; systém investičních soudů; liberalizace obchodu	Zaměření: srovnávací a analytické studie zpracované pro členy Parlamentu České republiky
	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Shrnutí

Práce se věnuje komplexní obchodní smlouvě mezi zeměmi EU a Kanadou CETA. CETA je komplexní dohoda, jež má přinést liberalizaci trhů nejen zboží, ale rovněž služeb a investic. Jedná se o smlouvu tzv. nové generace, která zahrnuje také ustanovení týkající se obchodu a udržitelného rozvoje. Práce přináší přehled obchodních vztahů Kanady a EU s přihlédnutím na obchod České republiky a Kanady. Následně se věnuje průběhu vyjednávání smlouvy, podpisu a pravidlům procesu ratifikace. Po podpisu smlouvy a jeho schválení v Radě a Evropském parlamentu dojde k jejímu prozatímnímu provádění. Hlavní část práce se zabývá obsahem smlouvy, přináší shrnutí vybraných kapitol. Závěrem rozebírá také kritiku a obavy z této obchodní smlouvy.

Obsah

ÚVOD.....	3
EKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA KANADY	4
KANADA V MEZINÁRODNÍM OBCHODU	6
EKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA EU28.....	8
EU V MEZINÁRODNÍM OBCHODU	10
OBCHODNÍ VZTAHY KANADA-EU	12
OBCHODNÍ VZTAHY ČESKÉ REPUBLIKY A KANADY.....	13
KOMPLEXNÍ OBCHODNÍ A HOSPODÁŘSKÁ DOHODA (COMPREHENSIVE ECONOMIC AND TRADE AGREEMENT, CETA). 15	
PRŮBĚH VYJEDNÁVÁNÍ.....	15
PODPIS, RATIFIKACE A PŘEDBĚŽNÉ PROVÁDĚNÍ DOHODY.....	15
DOPADOVÉ STUDIE KE KOMPLEXNÍ OBCHODNÍ A HOSPODÁŘSKÉ DOHODĚ MEZI EU A KANADOU (CETA).....	17
VYBRANÉ USTANOVENÍ DOHODY CETA	18
KRITIKA A OBAVY VEŘEJNOSTI A JINÝCH ZAJINTERESOVANÝCH STRAN ZE SMLOUVY CETA.....	25
ZÁVĚR	26
ZDROJE	27

Úvod

Komplexní obchodní a hospodářská dohoda (*CETA*) je nově vyjednanou obchodní dohodou mezi EU a Kanadou. Jednání o dohodě byla zahájena v roce 2009¹ a ukončena v roce 2014. Následně po malých změnách (např. co se týče problematiky řešení investičních sporů) byl koncem února 2016 představen komisařkou EU pro obchod Ceciliou Malmström a ministryní mezinárodního obchodu Kanady Chrystiou Freeland finální text dohody CETA.

Hlavním cílem smlouvy je podpořit vzájemný obchod zemí a investice, a přispět tak k jejich ekonomickému růstu. Motivací pro zahájení vyjednávání ze strany Kanady byla snaha o diverzifikaci mezinárodního obchodu Kanady (snížení závislosti na vzájemném obchodu se Spojenými státy). Ze strany EU např. rozvíjení vztahů se zeměmi Severní Ameriky.² Pro EU představuje dohoda první významnou komplexní obchodní dohodu s rozvinutou ekonomikou,

¹ Na summitu EU-Kanada v květnu 2009 v Praze.

² Kruliš, K., Komplexní hospodářská a obchodní dohoda mezi EU a Kanadou: vstup v platnost za dveřmi, Asociace pro mezinárodní otázky [online], duben 2015 [cit. 5. 10. 2016], dostupné z <https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2015/11/amocz-bp-2015-06.pdf>

vyrovnání podmínek vstupu na kanadských trh se Spojenými státy, jež v současnosti čerpají z výhody zóny volného obchodu NAFTA. Pro Kanadu se jedná o první komplexní obchodní dohodu od vytvoření NAFTA,³ která otevře kanadským firmám trh s 500 miliony obyvatel a také může představovat obchodní výhodu kanadských společností ve srovnání s firmami z USA.⁴

Dohoda se dotýká všech aspektů obchodních vztahů mezi EU a Kanadou. CETA má umožnit odstranění 99% cel ve vzájemném obchodě (již dnes jsou cla nízká), otevřít přístup k veřejným zakázkám, zavést zvláštní opatření na ochranu investic a opatření na ochranu práv duševního vlastnictví. Význam dohody CETA vidí zástupci evropských firem také v tom, že může představovat tlak pro dojednání a podpis transatlantické obchodní a investiční dohody mezi EU a USA TTIP (*Transatlantic Trade and Investment Partnership, TTIP*).⁵

Ekonomická charakteristika Kanady

Kanada má jednu z nejvíce prosperujících ekonomik na světě a vysokým HDP na obyvatele. Od roku 2013 však celkový HDP (v běžných cenách) země mírně poklesl, stále však dosahuje vysokých hodnot, v roce 2015 dosáhl hodnoty mírně nad 1 500 mld. USD, přičemž růst HDP za rok 2015 byl pouze 1 %. Míra nezaměstnanosti se pohybovala na úrovni 7 %.⁶

Tabulka 1: Základní makroekonomické ukazatele za rok 2015

HDP v běžných cenách (mld. USD)	1 551
HDP na obyvatele v PPP (USD)	44 300
Růst HDP (%)	1,08
Míra nezaměstnanosti za rok 2014 (%)	6,9
Míra inflace (%)	1,13

Zdroj: World Bank, dostupné z <http://data.worldbank.org/country/canada>

Graf 1.: Meziroční růst HDP Kanady (v %) v letech 2000 – 2015

³ Schölmann, W., Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) with Canada, European Parliamentary Research Service, [online], Briefing, International Agreements in Progress, January 2017 [cit. 25. 1. 2017], dostupné z <http://www.europarl.europa.eu/EPRS/EPRS-Briefing-595895-Comprehensive-Economic-Trade-Agreement-Canada-rev-FINAL.pdf>

⁴ Troszczynska-van Genderen, W., Stakeholder, parliamentary and third country concerns about the EU-Canada Comprehensive Trade and Economic Agreement (CETA), European Parliament, DG for External Policies [online], December 2014 [cit. 25. 1. 2017], dostupné z [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2014/536428/EXPO_IDA\(2014\)536428_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2014/536428/EXPO_IDA(2014)536428_EN.pdf)

⁵ Tamtéž

⁶ World Bank, Dostupné na <http://data.worldbank.org/country/canada>

Zdroj: World Bank, dostupné z <http://data.worldbank.org/country/canada>

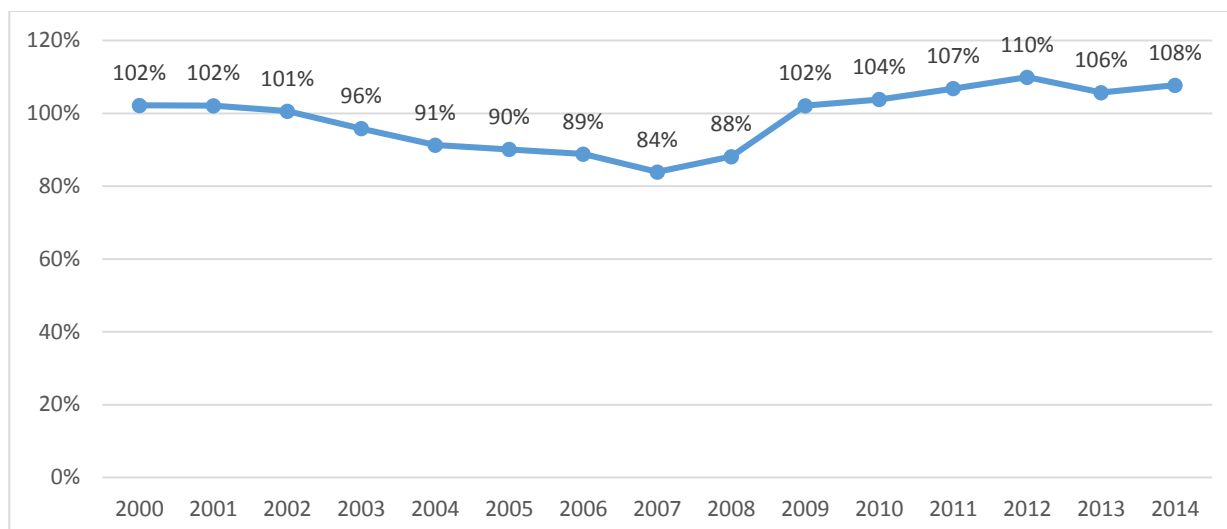
Podobně jako v jiných rozvinutých zemích, kanadské ekonomice dominuje sektor služeb, který zaměstnává okolo $\frac{3}{4}$ všech pracujících.⁷ Zvláštností Kanady je vysoký podíl primárního sektoru, přičemž těžba dřeva a ropy jsou nejdůležitějšími odvětvími. Ekonomika Kanady je charakterizovaná rovněž vysokým podílem průmyslu (především letecký a automobilový), jenž dominuje zejména v centrální oblasti Kanady. Díky protáhlému pobřeží je významný také rybolov. Ekonomika Kanady a struktura výroby je podobná Spojeným státům.⁸ Podle seznamu největších společností *Forbes Global 2000* z roku 2015 se Kanada s 52 firmami umístila na 9. místě, hned za Německem.⁹ Ekonomická krize v letech 2008 až 2010 měla negativní vliv také na kanadskou ekonomiku. Kanada jí však prošla výrazně lépe než jiné země, včetně zemí EU. Vládě se tak v předkrizovém období dařilo snižovat poměrně vysoké zadlužení. Až do roku 2007 se vládní dluh snížil až na úroveň těsně nad 80 %. Navzdory relativně dobře zvládnuté ekonomické krizi, vzrostl vládní dluh po roce 2008 opět nad 100 % HDP a udržuje si stabilních hodnot. Narostl rovněž státní dluh, a to ze 463,7 mld. USD ve fiskálním roce 2008-09 na 566,7 mld. USD v roce 2010-11. Míra nezaměstnanosti začala růst již v roce 2008 a v říjnu 2009 již dosáhla 8,6 %. Podle údajů z roku 2015 se ekonomika Kanady stabilizovala a začíná růst. Ohrozit růst mohou v současnosti nestabilní ceny ropy, krize eurozóny a vyšší míra nezaměstnanosti.

Graf 2: Vývoj vládního dluhu Kanady (ukazatel podílu výše dluhu k HDP v %) v letech 2000 až 2014

⁷ Actual hours worked per week by industry, seasonally adjusted (monthly), Statistics Canada [online], 2016 [cit. 24. 4. 2016], dostupné z <http://www.statcan.gc.ca/tables-tableaux/sum-som/l01/cst01/labr68a-eng.htm>

⁸ The CIA World Factbook: Canada, CIA [online], 2016 [cit. 24. 4. 2016], dostupné z <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ca.html>

⁹ The World's Biggest Public Companies, Forbes [online], 2015 [cit. 24. 4. 2016], dostupné z <http://www.forbes.com/global2000/#/country:Canada>

Zdroj: OECD, iLibrary

Kanadský bankovní sektor nebyl krizí výrazněji zasažen. Legislativní úprava poskytování úvěrů byla mnohem přísnější než v jiných zemích a banky se chovaly opatrněji než např. ve Spojených státech. Navíc, na rozdíl od USA a EU, Kanada neuvolňovala během 15 let před krizí kontrolu nad finančním sektorem. Kanadský bankovní sektor tak byl, oproti evropskému nebo americkému, v lepší kondici, dobře kapitalizován a stabilní.¹⁰

Kanada v mezinárodním obchodu

Podíl Kanady na celosvětovém HDP v roce 2003 byl ještě 2,3 %. V důsledku růstu HDP tzv. nových ekonomik však postupně klesá.¹¹ Podobné je to také se zapojením Kanady do mezinárodního obchodu. Podíl dovozů zboží do Kanady na celosvětových importech se mezi lety 2003 a 2014 snížil o 1,3 p.b. na 3,2 % a podíl kanadských vývozů zboží na celosvětovém exportu se snížil mezi lety 2003 a 2014 o 2,0 p.b. na 3,3 %.¹²

Nejvýznamnějším obchodním partnerem Kanady jsou Spojené státy. V roce 2015 tam směřovalo 76,7 % exportu Kanady. Dovoz Kanady ze Spojených států v roce 2015 zase představoval více než 50 %. Spojené státy jsou především hlavní exportní partner Kanady. EU jako celek je druhým nejvýznamnějším exportním partnerem Kanady před Čínou a naopak až třetí v pořadí importních partnerů za Čínou.

¹⁰ Také např. Světové ekonomické fórum (*World Economic Forum, WEF*) ve svém Globálním průzkumu konkurenceschopnosti (*WEF Global Competitiveness Report 2008-2009*) prohlásilo bankovní systém Kanady za nejzdravější na světě. Porter, M., E., Schwab, K., *The Global Competitiveness Report 2008-2009*, WEF [online], 2008 [cit. 3. 5. 2016], dostupné z http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2008-09.pdf

¹¹ Statistics Explained, *The EU in the world – economy and finance*, Eurostat [online], March 2016 [cit. 3. 5. 2016], dostupné z http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/The_EU_in_the_world_-_economy_and_finance

¹² Share of EU in the World Trade, Eurostat [online], [cit. 24. 4. 2016], dostupné na <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>

Tabulka 2: Hlavní exportní a importní trhy Kanady v roce 2015

Exportní trhy		Importní trhy	
Stát	% celkového vývozu	Stát	% celkového dovozu
USA	76,7	USA	53,2
EU28	7,2	Čína	12,3
Čína	3,9	EU28	11,5
Spojené království	3,1	Mexiko	5,8
Japonsko	1,9	Německo	3,2
Mexiko	1,3	Japonsko	2,8

Zdroj: International Trade Centre, vlastní výpočet, dostupné z

http://www.trademap.org/Country_SelProductCountry.aspx

Mezinárodní obchod tvoří značnou část kanadské ekonomiky, zejména co se týká přírodních zdrojů. V roce 2015 představovaly největší položky kanadského vývozu ropa, dopravní prostředky a stroje. Export se na HDP země podílel z 31,5%.¹³ Nejvíce se dovážely auta, motory, stroje a elektronika.

Tabulka 3: Hlavní vývozní komodity Kanady za rok 2015

	Vývozní komodita	Objem v mld. USD	% celkového vývozu
1.	Minerální paliva a oleje, ropa	77,5	19,0
2.	Dopravní prostředky	60,1	14,8
3.	Jaderné reaktory, kotle, stroje, motory, díly	31,0	7,6
4.	Jinde nespecifikované komodity	17,9	4,4
5.	Drahokamy, vzácné kovy	17,7	4,3
6.	Elektronické stroje, přístroje a zařízení	13,2	3,2
7.	Plasty a plastové výrobky	12,5	3,1
8.	Letadla a kosmické lodě	12,3	3,0
9.	Dřevo a výrobky ze dřeva	11,8	2,9
10.	Hliník a výrobky z hliníku	8,2	2,0
11.	Papír	7,7	1,9

Zdroj: International Trade Centre, vlastní výpočet, dostupné z

http://www.trademap.org/Country_SelProductCountry.aspx

Tabulka 4: Hlavní dovozní komodity do Kanady za rok 2015

	Dovozní komodita	Objem v mld. USD	% Celkového dovozu
1.	Dopravní prostředky	66,8	15,9
2.	Jaderné reaktory, kotle, stroje, motory, díly	63,2	15,1
3.	Elektronické stroje, přístroje a zařízení	41,3	9,9
4.	Minerální paliva a oleje, ropa	29,6	7,1
5.	Plasty a plastové výrobky	14,9	3,6
6.	Technická (optická, fotografická, měřicí) a zdravotnická zařízení	12,2	2,9
7.	Farmaceutické výrobky	11,4	2,7

¹³ Exports of goods and services (% of GDP), World Bank [online], [cit. 24. 4. 2016], dostupné z

<http://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.ZS>

	Dovozní komodita	Objem v mld. USD	% Celkového dovozu
8.	<i>Drahokamy, vzácné kovy</i>	10,9	2,6
9.	<i>Železné, ocelové výrobky</i>	9,8	2,3
10.	<i>Letadla a kosmické lodě</i>	8,8	2,1

Zdroj: International Trade Centre, dostupné z http://www.trademap.org/Country_SelProductCountry.aspx

Ekonomická charakteristika EU28

Ve srovnání s ekonomikou Kanady je ekonomika EU jako celku, co do velikosti HDP, výrazně větší. V roce 2015 se EU nacházela na 2. místě (za Spojenými státy) na světě podle velikosti HDP (v běžných cenách), který činil celkem 16 200 mld. USD. Ještě v roce 2014 byl HDP EU větší než HDP Spojených států.¹⁴ Po poklesu v roce 2011 roste ekonomika EU pouze pomalým tempem.¹⁵ Od roku 2008, kdy dosáhla nezaměstnanost rekordně nízkých hodnot (6,97 %), rostla míra nezaměstnanosti až do roku 2013 (10,9 %), v roce 2014 opět začala mírně klesat, co by mohlo naznačovat pomalé ožívání.¹⁶ Nejvíce postiženými zeměmi byly Řecko (v roce 2013 dosahovala nezaměstnanost téměř 28 %) a Španělsko (více než 26 %). Česká republika vykazovala míru nezaměstnanosti nižší, pouze 7 %, v současnosti je kolem 4 %.¹⁷ Vysoká stále zůstává nezaměstnanost mladých do 25 let, která v Řecku nebo Španělsku dosahuje hodnot přes 50 %, v EU je to nad 20 %.¹⁸

Evropu v současnosti trápí také nízká až záporná inflace¹⁹ a riziko deflace.²⁰ Země mimo eurozóny mohou využít měnovou politiku svých centrálních bank. V eurozóně, kde jsou úrokové sazby na nulových hodnotách (jedna z úrokových sazeb ECB dosahuje již záporných hodnot), přistoupila ECB začátkem roku 2015 k tzv. kvantitativnímu uvolňování, tedy nákupu státních dluhopisů (*Quantitative Easing, QE*).

Tabulka 5: Základní makroekonomické ukazatele za rok 2015

HDP v běžných cenách (mld. USD)	16 229
HDP na obyvatele v PPP (USD)	37 700
Růst HDP (%)	1,95
Míra nezaměstnanosti za rok 2014 (%)	10,2
Míra inflace (%)	-0,06

Zdroj: World Bank, dostupné z <http://data.worldbank.org/region/european-union>

¹⁴ GDP (current USD), World bank [online], [cit. 24. 4. 2016], dostupné z <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=EU-US-CN>

¹⁵ GDP growth (annual %), World bank [online], [cit. 24. 4. 2016], dostupné z <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=EU>

¹⁶ Unemployment, total (% of total labor force) (modeled ILO estimate), World bank [online], [cit. 24. 4. 2016], dostupné z <http://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS?locations=EU>

¹⁷ Jedná se o míru nezaměstnanosti podle metodiky Eurostatu.

¹⁸ Pro více informací o vývoji nezaměstnanosti v EU viz pravidelné Přehledy ekonomických událostí v EU, Eurozóna+, Parlamentní institut [online], dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=12>

¹⁹ Inflation, consumer prices (annual %), World bank [online], [cit. 24. 4. 2016], dostupné z <http://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL.ZG?locations=EU>

²⁰ Pro více informací o vývoji inflace v EU viz pravidelné Přehledy ekonomických událostí v EU, Eurozóna+, Parlamentní institut [online], dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=12>

Ekonomiku zemí EU výrazně ovlivnila finanční a hospodářská krize, která se v zemích EU následně změnila v krizi dluhovou. Již v roce 2008 vykázalo 8 států EU pokles HDP²¹, přičemž v roce 2009 se snížil výkon ekonomiky všech členských zemí EU (s výjimkou Polska).²² Poklesly také investice a snížila se poptávka. Nejvýrazněji kleslo HDP pobaltských zemí, a to o více než 14 % (v roce 2009).²³ K poklesu HDP v EU došlo také v letech 2012 a 2013. Většina evropských ekonomik dosud roste pouze mírně a k oživení dochází pomalu.²⁴

Graf 3: Meziroční růst HDP EU (v %) v letech 2000 – 2015

Zdroj: World Bank, dostupné z <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=EU>

Problémy evropských bank vedly jednotlivé země k jejich sanaci, čímž zvýšily vlastní zadluženost. Spolu s rostoucí nedůvěrou trhů to způsobilo, že si státy půjčovaly za stále vyšší úroky. Bankovní a finanční krize tak v Evropě (především eurozóně) postupně přerostla v krizi dluhovou. Její příčiny však byly různé: vysoké zadlužení veřejného sektoru v Řecku nebo např. bankovní krize ve Španělsku a Irsku. Jako první požádalo o finanční pomoc instituce EU a MMF v roce 2010 Řecko a následně získalo 110 mld. eur (včetně 30 mld. eur od MMF) formou tříletého záchranného úvěru (*baillout loan*) podmíněného zaváděním úsporných opatření.

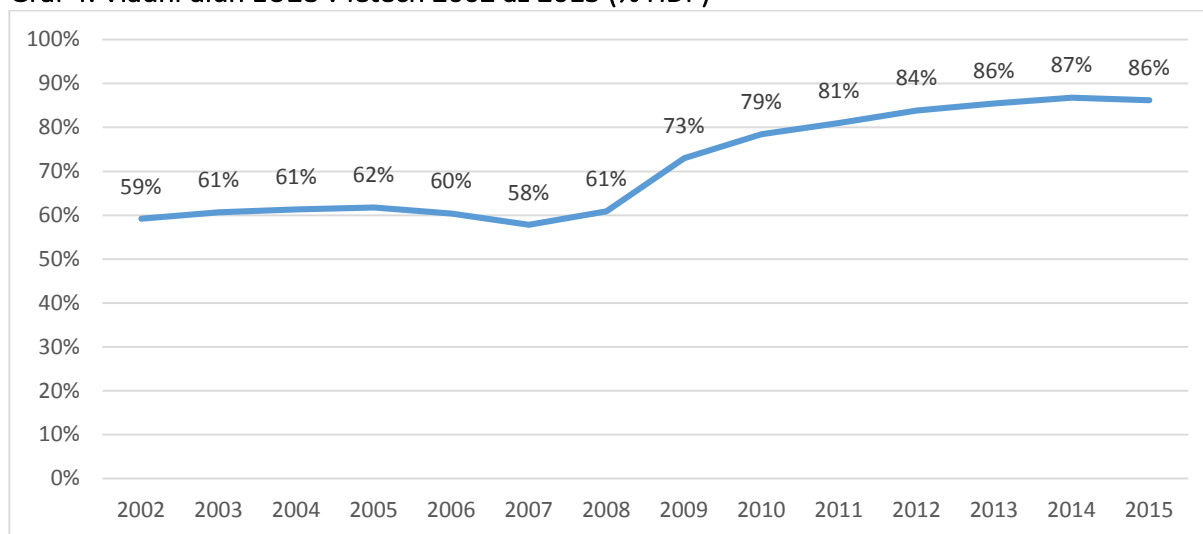
²¹ Dánsko, Estonsko, Irsko, Řecko, Itálie, Lotyšsko, Švédsko a Velká Británie

²² V průměru vykázala EU28 pokles HDP (podle Eurostatu) za rok 2009 na úrovni -4,4 %.

²³ Tyto země (Estonsko, Litva a Lotyšsko) před krizí vykazovaly nejvyšší růst HDP v EU a také dokázaly po propadu HDP znovu růst. Všechny se také následně staly členy eurozóny.

²⁴ Růst HDP pro EU28 dle Eurostatu: 2008 (0,5 %), 2009 (-4,4 %), 2010 (2,1 %), 2011 (1,7 %), 2012 (-0,5 %), 2013 (0) a 2014 (1,3 %).

Pro více informací o růstu HDP a vývoji ekonomiky v EU viz pravidelné Přehledy ekonomických událostí v EU, Eurozóna+, Parlamentní institut [online], dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=12>

Graf 4: Vládní dluh EU28 v letech 2002 až 2015 (% HDP)

Zdroj: Eurostat, General government gross debt

V reakci na krizi došlo v EU k vytvoření záchranné infrastruktury²⁵, posílení spolupráce v rámci fiskální politiky a zavádění opatření zvyšujících fiskální disciplínu zemí (společná rozpočtová pravidla, opatření v rámci rozpočtového plánování, projekcí, rozpočtové kontroly a spolupráce, přijetí tzv. Fiskálního paktu²⁶). Byla představena Strategie 2020, tedy plán na obnovu ekonomického růstu.²⁷ Členské země EU zavedly mechanismus tzv. evropského semestru, tedy půlročního cyklu koordinace a analýzy fiskálních a strukturálních politik EU. Došlo k vytvoření bankovní unie, tedy posílení bankovního dohledu pod ECB a také k vytvoření investičního fondu Evropský fond pro strategické investice (*European Fund for Strategic Investments, EFSI*), který je určen na podporu evropských investičních projektů z veřejných, ale také soukromých zdrojů.

EU v mezinárodním obchodu

Podíl EU na světovém HDP představoval v roce 2013 téměř jednu čtvrtinu (23,7 %). V roce 2003 byl tento podíl ještě téměř třetinový (30,7 %). Pokles souvisí především s růstem HDP nových ekonomik, jako je Čína, Brazílie, nebo Indie.²⁸ V roce 2014 připadalo na EU 15,9 % celosvětového vývozu a 15,5 % světového dovozu zboží.²⁹ V roce 2013 byla EU největším světovým vývozcem a dovozcem služeb.³⁰

²⁵ Evropský nástroj finanční stability (*European Financial Stability Facility, EFSF*) vznikl v roce 2010 jako dočasný nástroj finanční pomoci (v celkovém objemu 750 mld. eur). Záchraný balík z něj čerpalo Řecko (zatím poskytnuto 130,9 mld. eur, program prodloužen do 30. června 2015), Irsko (17,7 mld. eur) a Portugalsko (26 mld. eur). EFSF byl v roce 2012 nahrazen permanentním nástrojem finanční pomoci Evropským stabilizačním mechanismem (*European Stability Mechanism, ESM*).

²⁶ Smlouvu o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii podepsali všechny země EU kromě Velké Británie. V ČR zatím nebyla její ratifikace dokončena.

²⁷ Strategie 2020 představuje cíle v pěti oblastech: zaměstnanost, inovace, vzdělávání, sociální začleňování a změna klimatu a energetika. V současnosti probíhá její analýza a návrhy případné revize mají být představeny do konce roku 2015.

²⁸ Statistics Explained, The EU in the world – economy and finance, Eurostat [online], [cit. 24. 4. 2016], dostupné z http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/The_EU_in_the_world_-_economy_and_finance

²⁹ Share of EU in the World Trade, Eurostat [online], [cit. 24. 4. 2016], dostupné z http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/International_trade_in_goods

³⁰ Statistics Explained, The EU in the world – international trade, Eurostat [online], [cit. 24. 4. 2016], dostupné z http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/The_EU_in_the_world_-_international_trade#Trade_in_goods_and_services_as_a_share_of_GDP

Hlavními obchodními partnery EU jsou Spojené státy a Čína, kam směřuje nejvíce vývozu, resp. dovozu EU. Vývoz do Kanady představuje pouze 2 % vývozu EU a dovoz z Kanady pouze 1,6 %.

Tabulka 6: Hlavní exportní a importní trhy EU v roce 2015

Exportní trhy		Importní trhy	
Stát	% celkového vývozu	Stát	% celkového dovozu
USA	20,7 %	Čína	20,3 %
Čína	9,5 %	USA	14,4 %
Švýcarsko	8,4 %	Rusko	7,9 %
Turecko	4,4 %	Švýcarsko	5,9 %
Rusko	4,1 %	Norsko	4,3 %
...
Kanada	2 %	Kanada	1,6 %

Zdroj: Eurostat, Extra-EU trade by partner

Co se týče mezinárodního obchodu zbožím, EU v současnosti vykazuje obchodní přebytky. V roce 2015 se jednalo o přebytek 64,2 mld. eur. Největší obchodní přebytek vykázala EU se Spojenými státy, naopak nejmenší v obchodě s Čínou. S Kanadou vykázala EU také obchodní přebytek ve výši 7 mld. eur.³¹ Největší vývozní položkou EU jsou elektronické stroje a zařízení, jež tvořily téměř 15 % celkového vývozu EU v roce 2015. Největší dovozní komoditou jsou jaderné stroje, kotle apod. EU je také největším vývozcem a dovozcem služeb na světě.

Tabulka 7: Hlavní dovozní komodity do EU za rok 2015

	Dovozní komodita	Objem v mld. USD	% Celkového dovozu
1.	Jaderné reaktory, kotle, stroje, motory, díly	607,9	11,7
2.	Minerální paliva a oleje, ropa	563,4	10,8
3.	Elektronické stroje, přístroje a zařízení	528,3	10,2
4.	Dopravní prostředky	501,6	9,7
5.	Farmaceutické výrobky	242,0	4,7
6.	Plasty a plastové výrobky	199,0	3,8
7.	Technická (optická, fotografická, měřicí) a zdravotnická zařízení	157,6	3,0
8.	Organické chemikálie	154,0	3,0
9.	Železné, ocelové výrobky	122,1	2,4
10.	Letadla a kosmické lodě	120,6	2,3

Zdroj: International Trade Centre, dostupné na http://www.trademap.org/Country_SelProductCountry.aspx

³¹ Eurostat, Extra-EU trade by partner

Tabulka 8: Hlavní vývozní komodity EU za rok 2015

	Vývozní komodita	Objem v mld. EUR	% Celkového dovozu
1.	<i>Elektronické stroje, přístroje a zařízení</i>	2 325,7	14,2
2.	<i>Jaderné reaktory, kotle, stroje, motory, díly</i>	1 926,7	11,8
3.	<i>Minerální paliva a oleje, ropa</i>	1 865,2	11,4
4.	<i>Dopravní prostředky</i>	1 311,2	8,0
5.	<i>Drahokamy, vzácné kovy, perly</i>	609,8	3,7
6.	<i>Plasty a plastové výrobky</i>	553,4	3,4
7.	<i>Technická (optická, fotografická, měřicí) a zdravotnická zařízení</i>	540,2	3,3
8.	<i>Farmaceutické výrobky</i>	497,7	2,9
9.	<i>Organické chemikálie</i>	370,5	2,3
10.	<i>Letadla a kosmické lodě</i>	352,1	2,2

Zdroj: International Trade Centre, dostupné na http://www.trademap.org/Country_SelProductCountry.aspx

Obchodní vztahy Kanada-EU

Země EU a Kanada jsou dlouhodobě významnými obchodními i investičními partnery. Prvním dokumentem upravujícím vztahy mezi EU³² a Kanadou byla Rámcová dohoda o obchodní a hospodářské spolupráci (*Framework Agreement for Commercial and Economic Cooperation, FACEC*)³³ z roku 1976, která zřídila Společný kooperační výbor (*Canada-European Community Joint Cooperation Committee*), který se od té doby pravidelně schází. Ve stejném roce bylo zřízeno stálé zastoupení Evropské komise v Kanadě (*Delegation of the European Commission to Canada*).³⁴ Následně bylo podepsáno vícero dohod v různých oblastech. V roce 1998 byla např. podepsána dohoda o užší spolupráci mezi celními úřady Kanady a zemí EU,³⁵ v roce 1999 veterinární dohoda, jejímž cílem je regulovat vzájemný obchod se zvířaty. Dohoda o vínu a líhu (*EU-Canada Wine and Spirits Agreement*) z roku 2003 zase reguluje ochranu zeměpisných označení³⁶ atd.

EU je dnes největším jednotným trhem na světě, a jako takový představuje pro Kanadu 2. největšího obchodního partnera v rámci obchodu se zbožím (po Spojených státech). Kanada je pro EU zase 11. nejdůležitějším obchodním partnerem (obchod zbožím). Obchodní bilance je kladná v prospěch EU, záporná byla pouze v roce 2011. V roce 2015 představoval export zboží z EU do Kanady 35 mld. eur, import z Kanady do EU zase 28 mld. eur.

³² Evropské hospodářské společenství (*European Economic Community, EEC*)

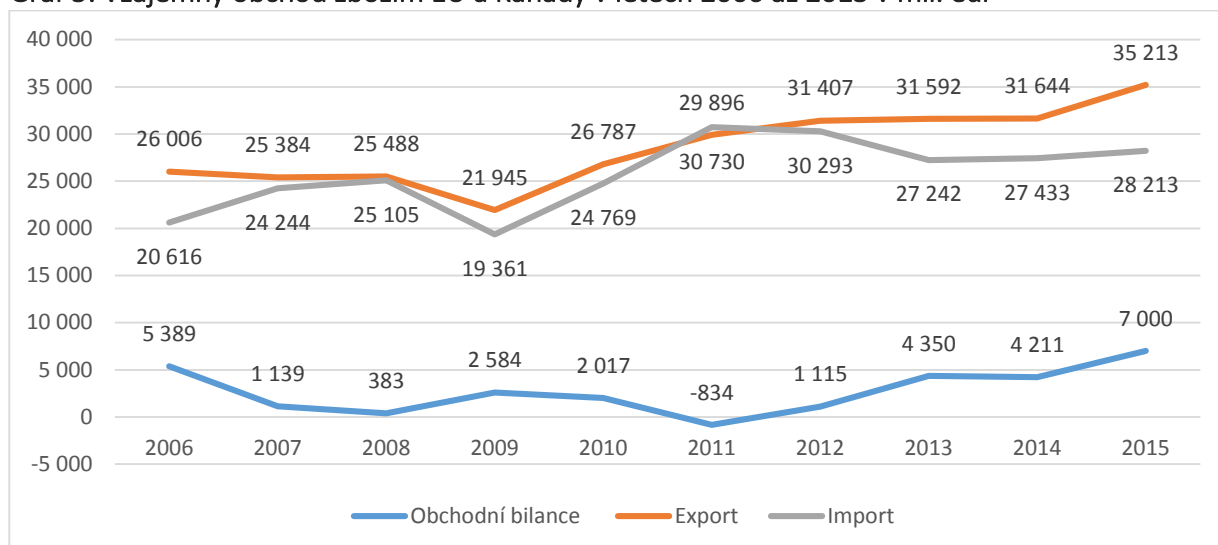
³³ Rámcová dohoda o obchodní a hospodářské spolupráci (*Framework Agreement for Commercial and Economic Cooperation, FACEC*) [online], [cit. 24. 4. 2016], dostupné z http://www.canadainternational.gc.ca/eu-ue/commerce_international/agreements-accords.aspx?lang=eng

³⁴ Delegation of the European Union to Canada, About the EU Delegation to Canada, [online], [cit. 24. 4. 2016], dostupné z http://eeas.europa.eu/delegations/canada/639/about-the-eu-delegation-to-canada_en

³⁵ Taxation and Customs Union, Canada, European Commission [online], [cit. 24. 4. 2016], dostupné z http://ec.europa.eu/taxation_customs/business/international-affairs/international-customs-cooperation-mutual-administrative-assistance-agreements/canada_en

³⁶ EU-Canada Wine and Spirits Agreement to end generic use of European names, European Commission, [online] [cit. 2. 5. 2016], dostupné z http://europa.eu/rapid/press-release_IP-03-883_en.htm

Graf 5: Vzájemný obchod zboží EU a Kanady v letech 2006 až 2015 v mil. eur

Zdroj: Eurostat, Extra-EU trade by partner

Obchodní bilance (podle Eurostatu) je kladná ve prospěch EU také v obchodu službami. V roce 2013 vykázala hodnoty 6 360 mld. eur, přičemž export EU do Kanady vykázal objem 16 376 mld. eur a import 10 016 mld. eur.³⁷

Podle Statistického úřadu Kanady je EU druhým největším zdrojem přímých zahraničních investic (PZI). Na konci roku 2015 se výše PZI z EU rovnala 241,9 mld. kanadských dolarů (resp. 165,9 mld. eur)³⁸. Pokud jde o Kanadu, její PZI do EU v roce 2015 činily 210,3 mld. kanadských dolarů (resp. 119,6 mld. eur)^{39, 40}

Obchodní vztahy České republiky a Kanady

Kanada patří k tradičním obchodním partnerům ČR, i když mezi největší obchodní partnery ČR patří země EU. V roce 2015 obchodní obrat (v USD) mezi ČR a Kanadou meziročně klesl o 2,2 %, vývoz do Kanady se zvýšil o 1,3 % a dovoz se snížil o 7,3 %.⁴¹ V loňském roce ČR zaznamenala popáté v historii kladnou obchodní bilanci s Kanadou.⁴²

³⁷ Statistics Explained, International trade in services, Eurostat [online], [cit. 24. 4. 2016], dostupné z http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/International_trade_in_services

³⁸ Podle kurzu z 1. 9. 2016: CAD/EUR=1,4583

³⁹ Podle kurzu z 1. 9. 2016: CAD/EUR=1,4583

⁴⁰ International investment position, Canadian direct investment abroad and foreign direct investment in Canada, by country, Statistics Canada, [online], [cit. 24. 4. 2016], dostupné z <http://www.statcan.gc.ca/daily-quotidien/160426/dq160426a-eng.htm>

⁴¹ Obrat vyjádřen v Kč se v roce 2015 meziročně zvýšil o 16,8 %, vývoz ČR do Kanady vzrostl o 21 % a dovoz o 10,6 %. Rozdíl je způsoben propočtem na cizí měnu, a to z důvodu odlišného průměrného kurzu USD/CZK vyhlášeného ČNB v letech 2014 a 2015. viz ČNB, Kurzy devizového trhu – průměry [online], [cit. 24. 4. 2016], dostupné z http://www.cnb.cz/cs/financni_trhy/devizovy_trh/kurzy_devizoveho_trhu/prumerne_form.jsp

⁴² Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let, Businessinfo [online], [cit. 24. 4. 2016], dostupné z <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/kanada-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr-17930.html#sec1>

Tabulka 9: Největší exportní a importní trhy České republiky v roce 2015

Exportní trhy		Importní trhy	
Stát	% celkového vývozu	Stát	% celkového dovozu
<i>Německo</i>	32,3	<i>Německo</i>	26,0
<i>Slovensko</i>	9,0	<i>Čína</i>	13,4
<i>Polsko</i>	5,8	<i>Polsko</i>	8,0
<i>Spojené království</i>	5,3	<i>Slovensko</i>	5,1
<i>Francie</i>	5,1	<i>Itálie</i>	4,1
...
<i>Kanada</i>	0,2	<i>Kanada</i>	0,1

Zdroj: ČSÚ, Databáze zahraničního obchodu, vlastní výpočet

Celkově vyvezla Česká republika do Kanady v roce 2015 zboží v hodnotě 6,415 mld. Kč, a naopak dovoz z Kanady do ČR byl v hodnotě 4,029 mld. Kč. Podle Českého statistického úřadu ČR nejvíc vyváží do Kanady železo a ocel, kovové výrobky, elektrická a strojní zařízení. Naopak dováží především stroje, léčiva a zlato.

Tabulka 10: Objem zahraničního obchodu ČR a Kanady v tis. Kč.

Rok	Dovoz ČR z Kanady v tis. Kč	Vývoz ČR do Kanady tis. Kč	Obrat v tis. Kč
2011	3 414 594	4 605 797	8 020 390
2012	3 236 044	4 974 493	8 210 537
2013	3 858 265	5 483 877	9 342 142
2014	3 674 585	5 350 545	9 025 130
2015	4 029 177	6 415 069	10 444 246

Zdroj: ČSÚ, Databáze zahraničního obchodu, vlastní výpočet

Tabulka 11: Vývoz z ČR do Kanady v roce 2015

Název zboží	V tis. Kč
<i>Výrobky ze železa nebo oceli</i>	1 333 080
<i>Reaktory, kotle, přístroje, mechanické nástroje</i>	1 095 743
<i>Přístroje el. záznamu reprodukce zvuku a TV obrazu</i>	634 802
<i>Plasty a plastové výrobky</i>	442 629
<i>Kaučuk a výrobky z něj</i>	418 183
<i>Motorová vozidla, traktory, kola ad.</i>	210 746
<i>Sklo a skleněné výrobky</i>	195 941
<i>Optické, lékařské a chirurgické přístroje</i>	180 328
<i>Zbraně, střelivo a příslušenství</i>	166 632
<i>Farmaceutické výrobky</i>	147 556
<i>Textilie</i>	144 960

Zdroj: ČSÚ, Databáze zahraničního obchodu

Tabulka 12: Dovoz do ČR z Kanady v roce 2015

Název zboží	V tis. Kč
Reaktory, kotle, přístroje, mechanické nástroje	776 727
Přístroje el. záznamu reprodukce zvuku a TV obrazu	377 014
Farmaceutické výrobky	329 289
Optické, lékařské a chirurgické přístroje	279 606
Krmiva, odpad v potravinářském průmyslu	226 789
Perly, drahokamy, drahé kovy, bižuterie	197 536
Hliník a hliníkové výrobky	178 945
Zelenina, rostliny, požitelné kořeny	172 878
Motorová vozidla, traktory, kola ad.	136 415
Hračky, hry, sportovní potřeby	132 234

Zdroj: ČSÚ, Databáze zahraničního obchodu

Komplexní obchodní a hospodářská dohoda (Comprehensive Economic and Trade Agreement, CETA)

Průběh vyjednávání

Již v roce 2007 na summitu EU-Kanada v Berlíně se zástupci obou stran domluvili na přípravě společné studie⁴³ s cílem zanalyzovat případné zisky a náklady bližší ekonomické spolupráce. Výsledky studie byly následně prezentovány v roce 2008 a na jejich základě byl spuštěn proces vyjednávání. Samotná jednání byla spuštěna v roce 2009, kdy Rada schválila mandát Evropské komise. V rámci jednotlivých vyjednávacích kol byly do jednání zapojeni také představitelé zúčastněných stran tzv. *stakeholderů*, tedy představitelé neziskového sektoru, businessu, veřejnosti apod. Průběh jednání byl rovněž monitorován ze strany Evropského parlamentu, výborem EP pro mezinárodní obchod (*Committee on International Trade, INTA*).⁴⁴ Zpravodajem smlouvy CETA je poslanec EP Artis Pabriks.

Vyjednávání měla celkem 9 kol, přičemž poslední se uskutečnilo v říjnu 2011. V srpnu 2014 bylo oznámeno ukončení jednání a její text byl následně představen v září 2014. V roce 2016 bylo představeno nové znění části o řešení investičních sporů a následně v únoru 2016 ukončena právní revize textu.

Podpis, ratifikace a předběžné provádění dohody

Počátkem července vyzvala Evropská komise Radu k podepsání a uzavření komplexní obchodní dohody CETA. Oficiálně měla být smlouva podepsána na summitu EU-Kanada 27. září 2016.

⁴³ Jedná se o níže zmiňovanou společnou studii Evropské komise a vlády Kanady z roku 2008 (*Assessing the costs and benefits of a closer EU-Canada economic partnership. A Joint Study*)

⁴⁴ Troszczyńska-van Genderen, W., Stakeholder, parliamentary and third country concerns about the EU-Canada Comprehensive Trade and Economic Agreement (CETA), European Parliament, DG for External Policies [online], Policy Department, prosinec 2014 [cit. 26. 1. 2017], dostupné z [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2014/536428/EXPO_IDA\(2014\)536428_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2014/536428/EXPO_IDA(2014)536428_EN.pdf)

Z důvodu prvotního nesouhlasu belgického regionu Valonsko⁴⁵, jehož souhlas je pro souhlas belgické vlády nutný,⁴⁶ byl podpis odsunut na 30. října 2016.⁴⁷

Komise navrhla dohodu jako „smíšenou“⁴⁸ (nepatří do výlučné pravomoci Komise), i když ji stále považuje za smlouvu ve výlučné pravomoci EU.⁴⁹ Hlavním důvodem k tomuto kroku byla snaha o její urychlené podepsání a implementaci. Svůj souhlas se smlouvou musí vyslovit nejen Rada, ale také Evropský parlament.⁵⁰ Po jejich souhlasu (pravděpodobně na jaře 2017) se začne smlouva uplatňovat v prozatímním režimu⁵¹, až dokud nedojde k její ratifikaci ve všech členských zemích.⁵²

⁴⁵ Aby mohlo dojít k podpisu smlouvy, byl dohodnut kompromis, na základě kterého se do zápisu z jednání Rady dostalo prohlášení Belgie zdůrazňující právo každé ze stran ukončit prozatímní provádění v souladu s čl. 30.7 smlouvy. Deklarace také potvrdila záměr Belgie obrátit se na Evropský soudní dvůr s dotazem týkajícím se souladu systému ochrany investic ICS se smlouvami EU. Belgická deklarace je jedna z 37 (členských zemí, Rady nebo Komise) deklarací připojených ke smlouvě CETA. Schölmann, W., Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) with Canada, European Parliamentary Research Service, [online], Briefing, International Agreements in Progress, January 2017 [cit. 26. 1. 2017], s. 9-10, dostupné z <http://www.europarl.europa.eu/EPRS/EPRS-Briefing-595895-Comprehensive-Economic-Trade-Agreement-Canada-rev-FINAL.pdf>

⁴⁶ Svůj nesouhlas původně vyjádřilo také Rumunsko a Bulharsko, a to kvůli tomu, že Kanada má pro jejich obyvatele pořád zavedenou vízovou povinnost. Po příslibu kanadské vlády o jejím brzkém zrušení, smlouvu CETA vlády obou zemí podpořily. Schölmann, W., Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) with Canada, European Parliamentary Research Service, [online], Briefing, International Agreements in Progress, January 2017 [cit. 26. 1. 2017], s. 11-12, dostupné z <http://www.europarl.europa.eu/EPRS/EPRS-Briefing-595895-Comprehensive-Economic-Trade-Agreement-Canada-rev-FINAL.pdf>

⁴⁷ Summit EU-Kanada, Brusel, 30. 10. 2016, dostupné z <http://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/international-summit/2016/10/30/>

⁴⁸ Komise tak rozhodla z důvodu snahy o urychlení dopisu a prozatímního provádění smlouvy, a to ještě před rozhodnutím Evropského soudního dvora, jež v současnosti posuzuje obchodní smlouvu EU se Singapurem a má rozhodnout o tom, jestli smlouva nebo případně její části patří do výlučné pravomoci EU, států nebo do sdílené kompetence. Viz Žádost o posudek podaný Evropskou komisí na základě čl. 218 odst. 11 SFEU (Posudek 2/15) [oline], [cit. 26. 1. 2017] dostupné z <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=170868&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=281193>

Toto rozhodnutí následně také ovlivní smlouvu CETA. Problematická je především otázka pravomocí EU v oblasti investic (podle čl. 207 SFEU patří přímé zahraniční investice do oblasti společné obchodní politiky, jež je ve výlučné pravomoci EU, neuvádí se tam již jiné formy investic).

⁴⁹ Schölmann, W., Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) with Canada, European Parliamentary Research Service [online], Briefing, October 2016 [cit. 10. 11. 2017], s. 9, dostupné z [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/593491/EPRS_BRI\(2016\)593491_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/593491/EPRS_BRI(2016)593491_EN.pdf)

⁵⁰ Hlasování ve výboru INTA proběhlo 24. ledna se souhlasným výsledkem a hlasování na plénu je naplánováno na 13. až 16. února.

⁵¹ Podle rozhodnutí Rady se mohou prozatímně provádět pouze ty části smlouvy, jež spadají do výlučné pravomoci EU. Z prozatímního provádění byly vyňaty ustanovení týkající se nejen ochrany investic (prozatímně prováděné mají být pouze ustanovení týkající se investic pouze ve vztahu k přímým zahraničním investicím), ale také např. finančních služeb (ve vztahu k portfoliovým investicím), článek smlouvy v části norem týkajících se duševního vlastnictví týkající se nahrávání videokamerou ad. Provádění některých kapitol (kapitoly týkající se obchodu a práce, obchodu a udržitelného rozvoje, dvoustranných dialogů a spolupráce) musí také respektovat rozdělení pravomocí mezi EU a členskými zeměmi. Viz Rozhodnutí Rady o prozatímním provádění Komplexní hospodářské a obchodní dohody (CETA) mezi Kanadou na jedné straně a Evropskou unií a jejími členskými státy na straně druhé, Rada EU [online], Brusel, 10974/16, 5. 10. 2016 [cit. 26. 1. 2017], dostupné z <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10974-2016-INIT/cs/pdf>

Podle závěrů Rady by mohla být dohoda CETA prozatímně uplatňována od března 2017, jelikož je odeslání oznámení o splnění vnitřních požadavků a postupů plánováno na 17. února 2017, pokud do té doby Evropský parlament se smlouvou vysloví souhlas. Viz Závěry Rady o dohodě CETA, Rada EU [online], Brusel, 13887/16, 28. 10. 2016 [cit. 26. 1. 2017], dostupné z <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13887-2016-INIT/cs/pdf>

⁵² V jednotlivých zemích bude smlouva ratifikována podle vlastních vnitrostátních ratifikačních postupů.

Poté smlouva vstoupí v platnost. V případě, že CETA nebude ratifikována (z jakýchkoliv důvodů), bude její prozatímní uplatňování ukončeno.⁵³

V ČR bude smlouva ratifikována jako jakákoliv jiná mezinárodní smlouva, tedy musí s ní vyslovit souhlas obě komory Parlamentu ČR a následně podepsat Prezident ČR. Ratifikační proces podle Ministerstva průmyslu a obchodu ČR začne pravděpodobně počátkem roku 2017, po tom, co bude zveřejněna dopadová studie, kterou vypracovává Technická univerzita v Liberci.⁵⁴

Proces ratifikace v Kanadě je méně složitý. Smlouva je ratifikovaná pouze vládou, parlament musí pouze schválit případnou odpovídající legislativu. V případě smlouvy CETA však musí dojít ke schválení odpovídající legislativy také ve všech deseti regionálních parlamentech jednotlivých provincií.⁵⁵ Na rozdíl od EU se však i navzdory kritice očekává úspěšná ratifikace dohody CETA v Kanadě.⁵⁶

Dopadové studie ke komplexní obchodní a hospodářské dohodě mezi EU a Kanadou (CETA)

K dohodě CETA bylo vypracovaných několik dopadových studií, jež pracovaly s jejími různými variantami (podle míry liberalizace). Jejich výsledky tak nevychází ze skutečného konečného znění. Již před spuštěním vyjednávání byla vypracovaná společná studie Evropské komise a vlády Kanady, která sloužila jako argument při spuštění jednání. Další studií byla např. studie dopadů na udržitelný rozvoj.

*Společná studie EK a vlády Kanady z roku 2008 (Assessing the costs and benefits of a closer EU-Canada economic partnership. A Joint Study).*⁵⁷

Studie se zaměřila na prozkoumání potenciálních přínosů z liberalizace vzájemného obchodu (zboží a službami) a investic, a také z přínosů případných netarifních opatření (např. problematika odlišných pravidel pro regulace).

Podle základního scénáře⁵⁸, by měla implementace CETA vést ke zvýšení HDP Kanady o 0,77 % ročně (8,2 mld. eur) a HDP EU o 0,08 % ročně (11,6 mld. eur). Liberalizace sektoru služeb podílí na tomto zvýšení z 50 % v EU a ze 45,5 % v Kanadě, liberalizace obchodu se zbožím má na zvýšení HDP v EU 25% podíl a 33,3% podíl v Kanadě. Zbytek odpovídá zrušení netarifních překážek.

Vzájemný obchod by se dle odhadů měl zvýšit o 22,9 %, z toho 73 % díky liberalizaci obchodu zbožím. Zvýšení exportu EU je očekáváno o 36,6 %, Kanady o 24,3 %. Export služeb by měl narůst o 13,1 % v EU a o 14,2 % v Kanadě. Nárůst exportu EU by se měl týkat především potravin, chemikálií, strojů, zařízení a dopravních služeb. V Kanadě by měli nejvíce profitovat ze zvýšeného

⁵³ Schölmann, W., Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) with Canada, European Parliamentary Research Service, [online], Briefing, International Agreements in Progress, January 2017 [cit. 25. 1. 2017], s. 9-10, dostupné z <http://www.europarl.europa.eu/EPRS/EPRS-Briefing-595895-Comprehensive-Economic-Trade-Agreement-Canada-rev-FINAL.pdf>

⁵⁴ Komplexní hospodářská a obchodní dohoda s Kanadou (CETA), Ministerstvo průmyslu a obchodu [online], [cit. 8. 11. 2016], dostupné z <http://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/spolecna-obchodni-politika-eu/dohody-o-volnem-obchodu/komplexni-hospodarska-a-obchodni-dohoda-s-kanadou-ceta---221881/>

⁵⁵ Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) Trades Union Congress [online], August 2015 [cit. 2. 5. 2016], dostupné z <https://www.tuc.org.uk/sites/default/files/TUC%20CETA%20briefing%20for%20web.pdf>

⁵⁶ Canada's Approach to the Treaty-Making Process, Library of Parliament Research Publications [online], 6 November 2012 [cit. 2. 5. 2016], dostupné z <http://www.lop.parl.gc.ca/content/lop/researchpublications/2008-45-e.htm#a7>

⁵⁷ Assessing the costs and benefits of a closer EU-Canada economic partnership, DG Trade [online], 2008 [cit. 11. 5. 2016], dostupné z http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2008/october/tradoc_141032.pdf

⁵⁸ Základní realistický scénář předpokládá liberalizaci vzájemného obchodu zbožím (odstranění cel a tarifů, které jsou již dnes minimální na úrovni kolem 3 %), službami (snížení nákladů o 2-10 % dle sektoru) a investic (explicitně není obsaženo ve studii, efekt nelze snadno vyčíslit, ale odhaduje se pozitivní) a 2% snížení nákladů v důsledku přiblížení až sjednocení některých regulačních pravidel.

exportu výrobci potravin, zemědělských produktů, kovů, strojů, zařízení a poskytovatele dopravních služeb.

Závěrečná zpráva hodnocení dopadů CETA na udržitelný rozvoj (Final Report for the EU-Canada Sustainability Impact Assessment on the EU-Canada CETA)

V červnu 2011 byla publikována Závěrečná zpráva hodnocení dopadů CETA na udržitelný rozvoj (*Final Report for the EU-Canada Sustainability Impact Assessment on the EU-Canada CETA*)⁵⁹ financovaná Evropskou komisí. Zpráva obsahuje hodnocení možných dopadů obchodní dohody, a to jak ekonomických, sociálních, tak i dopadů na životní prostředí ve vybraných sektorech.

Autoři zprávy dospěli k závěru, že při maximální liberalizaci vzroste HDP EU dlouhodobě o 0,02 až 0,03 % a HDP Kanady o 0,18 až 0,36 %. Celkový export EU by se měl zvýšit o 0,05 až 0,07 % a Kanady o 0,54 až 1,56 %, přičemž Kanada by měla nejvíce profitovat z odstranění cel a EU z eliminace bariér v oblasti služeb. V EU i v Kanadě se také předpokládá zvýšení reálné mzdy.

Významný ekonomický efekt je očekáván v oblasti zemědělství a rybolovu. V Kanadě by ze smlouvy mohly profitovat především producenti hovězího a vepřového masa, což může poškodit výrobce v EU. EU by měla těžit především s liberalizace mlékárenského odvětví. V oblasti průmyslu není očekáván významný ekonomický dopad, jelikož cla jsou již dnes minimální. Nejvíce by z dohody mohl těžit automobilový a textilní průmysl. Naopak dohoda by měla výrazně ovlivnit sektor služeb, a to případně v oblasti námořní dopravy, telekomunikací.

Významně by mohla dohoda ovlivnit také oblast veřejných zakázek a práv duševního vlastnictví. Pozitivní dopady by mohla mít na zlepšení pracovních standardů. Ekologické dopady mohou být jak pozitivní tak negativní. Např. rostoucí poptávka po zemědělských produktech by mohla vést např. k intenzifikaci zemědělství a využívání chemických hnojiv, na druhou stranu většina obchodu by měla být směřovaná přes námořní dopravu, což je naopak pozitivnější pro životní prostředí. Podobně negativní i pozitivní mohou být také sociální dopady dohody (růst zaměstnanosti v některých oblastech a naopak pokles v jiných, zlepšení pracovních standardů apod.).

Vybrané ustanovení dohody CETA

Samotná smlouva je opravdu komplexní a obsáhlá, její anglická verze má 1598 stran (i s přílohami) a její obsah je rozdělen do 30 kapitol.⁶⁰ Kromě několika citlivých potravinářských produktů ruší všechny tarify na zboží, podobně (s několika výjimkami) dohoda liberalizuje také obchod službami. Otevře také nové trhy např. telekomunikační, energetický a oblast lodní dopravy, nebo také trh finančních služeb. Kanada zásadně otevře trh veřejných zakázek, a to na federální i nižší úrovni. Smlouva zahrnuje také oblast ochrany investic, konkrétně inkorporuje nový systém investičních soudů (*Investment court system, ICS*).

Smlouva zároveň ponechává právo obou stran na regulaci veřejných záležitostí. Již v preambule dohody CETA obě strany uznávají zachování práva „*obou stran na regulaci na jejich územích a flexibilitu stran při dosahování legitimních cílů politiky, jako je například veřejné zdraví, bezpečnost, životní prostředí, veřejná mravnost a podpora a ochrana kulturní rozmanitosti.*“

Smlouva přináší princip tzv. národního zacházení (*National treatment, NT*) také pro oblast služeb nebo investic. NT v praxi znamená, že subjekt (nebo osoba, např. poskytovatel služeb nebo

⁵⁹ Kirkpatrick, C., et al., Final Report for the EU-Canada Sustainability Impact Assessment on the EU-Canada CETA, DG Trade [online], June 2011 [cit. 11. 5. 2016], dostupné z http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2011/september/tradoc_148201.pdf

⁶⁰ Text smlouvy v angličtině: Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) [online], [cit. 27. 1. 2017], dostupné z http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/february/tradoc_154329.pdf
Text smlouvy v češtině: Komplexní hospodářská a obchodní dohoda mezi Kanadou na jedné straně a Evropskou unií a jejími členskými státy na straně druhé [online], [cit. 27. 1. 2017], dostupné z <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10973-2016-INIT/cs/pdf>

investor) nesmí být diskriminován oproti domácím subjektům.⁶¹ Součástí dohody je ale možnost vyjmutí služeb „dodávaných při výkonu státní moci“ v případě, že se nejedná o komerční služby nebo o soutěž s komerčními subjekty.⁶²

K výjimkám se ve smlouvě přistoupilo formou tzv. negativního listu výhrad, tedy obchod a investice jsou liberalizovány, pokud nejsou výjimky nebo výhrady výslovně uvedeny ve smlouvě. Dohoda obsahuje také samostatný článek věnující se problematice vody. Strany uznávají, že voda ve svém přirozeném stavu není zbožím ani produktem a každá ze stran má právo chránit své zdroje vody.⁶³ V dohodě je obsažena také klauzule (*Ratchet clause*), jež stanovuje, že pokud jedna ze stran liberalizuje některou oblast trhu nebo specifický sektor, již toto otevření nelze znovu omezit.⁶⁴ Do smlouvy byly na žádost kanadské strany zahrnuty výjimky, jež umožní dále přijímat opatření a provádět preferenční politiku vůči původním obyvatelům Kanady.⁶⁵

Administrativní a institucionální ustanovení

Smlouva zřizuje Smíšený výbor CETA, který tvoří zástupci EU i Kanady a spolupředsedají mu ministr mezinárodního obchodu Kanady a člen Evropské komise odpovědný za oblast obchodu. Výbor má zasedat minimálně jednou ročně. Jeho hlavním úkolem má být dohled nad prováděním dohody: dohlížet bude na specializované výbory, které budou rovněž vytvořeny pro různé oblasti smlouvy, předcházení případným problémům při aplikaci smlouvy ad. Obě strany mají také vytvořit kontaktní místo, které bude sloužit nejen na poskytování informací, ale také např. jako koordinační orgán pro přípravu zasedání výborů.⁶⁶

Obchod zbožím (Trade in Goods)

Na základě dohody CETA mají být odstraněna exportní cla, exportní restrikce a také vývozní subvence. Strany smlouvy se zavázaly odstranit téměř všechna cla (98,6 % v případě Kanady a 98,7 % v případě EU) ve vzájemném obchodu zbožím, a to ihned nebo v rozmezí 3 až 7 let, které bylo stanoveno pro citlivé položky obou stran. Úplně odstraněna mají být cla na průmyslové výrobky, přičemž po vstupu v platnost bude odstraněno 99,6 % cel Kanady a 99,4 % cel EU. Mezi produkty, se kterými se obchod liberalizuje postupně, patří např. lodě nebo výrobky automobilového průmyslu. Podobně mají být postupně v průběhu 7 let odstraněny všechny tarify na ryby a mořské plody. Jelikož pro některé tyto kanadské výrobky již dnes existuje přístup na evropský trh pomocí systému kvót (*Tariff rate quotas, TRQs*), budou pro zvláště citlivé položky kanadského vývozu stanoveny provizorní celní kvóty (*TRQs*).⁶⁷ Kanada se mj. zavazuje poskytnout

⁶¹ European Commission: Services and investment in EU trade deals. Using 'positive' and 'negative' lists, April 2016 [cit. 27. 1. 2017], dostupné z http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/april/tradoc_154427.pdf

⁶² Schölmann, W., Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) with Canada, European Parliamentary Research Service [online], Briefing, October 2016 [10. 11. 2016], s. 5, dostupné z [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/593491/EPRS_BRI\(2016\)593491_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/593491/EPRS_BRI(2016)593491_EN.pdf)

⁶³ Čl. 1.9 Práva a povinnosti týkající se vody

⁶⁴ Schölmann, W., Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) with Canada, European Parliamentary Research Service [online], Briefing, October 2016 [cit. 10. 11. 2016], s. 4, dostupné na [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/593491/EPRS_BRI\(2016\)593491_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/593491/EPRS_BRI(2016)593491_EN.pdf)

⁶⁵ Rada EU: Společný nástroj k výkladu Komplexní hospodářské a obchodní dohody (CETA) mezi Kanadou a Evropskou unií a jejími členskými státy, 13541/16, 27. října 2016 [cit. 10. 11. 2016], dostupné z <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13541-2016-INIT/cs/pdf>

⁶⁶ Kapitola 26, CETA, [cit. 10. 11. 2016], dostupné z <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13541-2016-INIT/cs/pdf>

⁶⁷ Konkrétně se jedná o 23 tisíc tun zpracovaných krevet a 1 tisíc tun mraženého filé tresky

doložku nejvyšších výhod lodím ze členských států EU.⁶⁸ Vyloučeny z dohody CETA byly některé problematické produkty jako např. výrobky z tuleňů.⁶⁹

Zemědělské výrobky

Trh se zemědělskými výrobky nebude liberalizován zcela, budou zachovány výjimky na nejcitlivější zboží na obou stranách. Kanada tak do 7 let eliminuje většinu tarifů, přičemž zbytek bude nabízen formou kvót (TRQs) nebo úplně vyloučen z liberalizace (např. kuřecí a krůtí maso, vejce a vaječné produkty). Do smlouvy CETA byla také včleněna současná dohoda o víně a alkoholu (*EU-Canada Wines and Spirits Agreement*) a odstraněny cla i obchodní bariéry v této oblasti. EU odstraní do sedmi let 93,8 % tarifů na zemědělské produkty. Výjimku představují produkty, na které se bude vztahovat např. systém kvót (TRQs) nebo produkty zcela vyloučeny z liberalizace.⁷⁰

Technické překážky obchodu (Technical Barriers to Trade, TBT)

Kapitola TBT vychází z hlavních ustanovení WTO dohody o TBT (*WTO Agreement on TBT*) a obsahuje ustanovení na zlepšení transparentnosti a posílení spolupráce v oblasti technických regulací (posílení spolupráce mezi standardizačními orgány, při testování, certifikaci a akreditaci).⁷¹ Konkrétně se týká „přípravy, přijímání a uplatňování technických předpisů, norem a postupů posuzování shody, které mohou ovlivnit obchod zboží mezi stranami.“⁷²

Cl a usnadnění obchodu (Customs and Trade Facilitation)

Kapitola obsahuje společné zásady a umožňuje zvýšenou spolupráci celních orgánů EU a Kanady. Cílem je zjednodušení a zprůhlednění procesu celního odbavení zboží, tak aby byl vzájemný obchod co nejvíce usnadněn a také aby byly sníženy transakční náklady.⁷³

Sanitární a fytosanitární opatření (Sanitary and Phytosanitary rules, SPS)

V této oblasti se navazuje na již existující Veterinární dohodu mezi EU a Kanadou (*EU-Canada Veterinary Agreement*), jež je do CETA včleněna. Navíc se strany dohodly na minimalizaci regulace v oblasti exportu masa a masných výrobků. V oblasti rostlinolékařství se také dohodly na zavedení urychlených postupů vydávání dovozních povolení pro prioritní položky rostlin, zeleniny a ovoce. Cílem CETA v oblasti SPS je chránit život a zdraví lidí, zvířat a rostlin, zjednodušit a zefektivnit procesy tak, aby SPS opatření nebyly neopodstatněnou překážkou obchodu.⁷⁴ Dohoda necílí na změnu evropských nebo kanadských pravidel SPS.⁷⁵

⁶⁸ European Commission: CETA – Summary of the final negotiating results, February 2016 [cit. 10. 11. 2016], dostupné z http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/december/tradoc_152982.pdf

⁶⁹ Troszczyńska-van Genderen, W., Stakeholder, parliamentary and third country concerns about the EU-Canada Comprehensive Trade and Economic Agreement (CETA), DG for External Policies, European Parliament [online], prosinec 2014 [cit. 10. 11. 2016], s. 9, dostupné z [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2014/536428/EXPO_IDA\(2014\)536428_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2014/536428/EXPO_IDA(2014)536428_EN.pdf)

⁷⁰ CETA – Summary of the final negotiating results, European Commission [online], February 2016 [cit. 10. 11. 2016], dostupné z http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/december/tradoc_152982.pdf

⁷¹ Tamtéž

⁷² Čl. 4.1, CETA, [cit. 10. 11. 2016], dostupné z <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13541-2016-INIT/cs/pdf>

⁷³ European Commission: CETA – Summary of the final negotiating results, February 2016 [cit. 10. 11. 2016], dostupné z http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/december/tradoc_152982.pdf

⁷⁴ Článek 5.2, CETA, [cit. 10. 11. 2016], dostupné z <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13541-2016-INIT/cs/pdf>

⁷⁵ European Commission: CETA – Summary of the final negotiating results, February 2016 [cit. 10. 11. 2016], dostupné z http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/december/tradoc_152982.pdf

Investice a služby

Do finálního textu dohody CETA byl oproti původní dosažené dohodě (v srpnu 2014) zahrnut nový přístup k řešení sporů mezi investory a státy, jenž obsahuje prvky tzv. systému investičních soudů (*Investment Court System, ICS*)⁷⁶, jenž byl představen Evropskou komisí v září 2015. Před zveřejněním byl pracovní návrh konzultován s členskými zeměmi, Evropským parlamentem a dalšími zúčastněnými stranami.⁷⁷ Následně byl (v listopadu 2015) navržen pro TTIP⁷⁸ a zahrnut také do obchodní dohody s Vietnamem.⁷⁹ Původní systém řešení investičních sporů mezi investory a státy (*Investor-state dispute settlement, ISDS*) byl dlouhodobě kritizován veřejností (nejen v souvislosti se smlouvou CETA, primárně se smlouvou TTIP), a to především z důvodu obav z případného tlaku korporací na vlády. Snahou ICS je propojit vysokou míru ochrany investic s udržením regulatorních pravomocí vlády.⁸⁰ ICS tak představuje systém stálého soudu, přičemž má vzniknout také odvolací tribunál.⁸¹ Soudci již nemají být jmenováni ad hoc stranami sporu, ale stranami smlouvy (tedy EU a Kanadou) a předem.

Nový systém má zvýšit transparentnost procesu a být veřejný (jak proces, tak dokumenty).⁸² Změny se také mají týkat způsobu fungování ICS. Vyšší a jasné požadavky jsou kladeny na kvalifikaci, nestrannost a etiku soudců. Snahou je omezit možnost paralelních nebo vícenásobných řízení.⁸³ Návrh nového systému ochrany investic má za cíl chránit právo EU a členských států na regulaci a také poskytnout účinnou ochranu evropským společnostem proti nespravedlivému zacházení nebo diskriminaci.⁸⁴

Kapitola věnovaná investicím obsahuje doložku o právu vlád na regulaci, a to v případě snahy o dosažení „legitimních cílů“, kterými může být např. veřejné zdraví, bezpečnost, životní prostředí, sociální ochrana, nebo ochrana spotřebitele či podpora kulturní diverzity. Negativní efekt nových veřejných opatření na investici (nebo očekávání investora) nezakládá sám o sobě nárok (pohledávku vůči regulující zemi) zahraničního investora.⁸⁵

Podle dohody „každá strana udělí poskytovatelům služeb a službám druhé strany zacházení neméně příznivé, než jaké uděluje v podobných situacích svým vlastním poskytovatelům služeb a službám.“⁸⁶ V oblasti regulace služeb a investic se jedná o nejširší dohodu, jakou kdy EU uzavřela.

⁷⁶ Text návrhu ICS je k dispozici v angličtině [ZDE](#)

Více k návrhu ICS viz Přehled ekonomických událostí v EU v období od 1. do 15. 11. 2015, dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=74520>

⁷⁷ European Commission: CETA: EU and Canada agree on new approach on investment in trade agreement, 29. 2. 2016 [cit. 10. 11. 2016], dostupné z <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1468>

⁷⁸ Transatlantické obchodní a investiční partnerství (*Transatlantic Trade and Investment Partnership*) – vyjednávaná obchodní dohoda EU s USA

⁷⁹ K obchodní dohodě mezi EU a Vietnamem viz Přehled ekonomických událostí v EU za období od 1. do 15. 8. 2015, dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=77890>

⁸⁰ European Commission: CETA – Summary of the final negotiating results, February 2016 [cit. 10. 11. 2016], dostupné z http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/december/tradoc_152982.pdf

⁸¹ European Commission: CETA: EU and Canada agree on new approach on investment in trade agreement, 29. 2. 2016 [cit. 10. 11. 2016], dostupné z <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1468>

⁸² EU proposes special disputes court for US trade deal, EUbusiness [online], 17. 9. 2015 [cit. 28. 11. 2016], dostupné z <http://www.eubusiness.com/news-eu/us-economy-trade.14c5/>

⁸³ European Commission: CETA – Summary of the final negotiating results, February 2016 [cit. 10. 11. 2016], dostupné z http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/december/tradoc_152982.pdf

⁸⁴ European Commission: Why the new EU proposal for an Investment Court System in TTIP is beneficial to both States and investors, 12 November 2015 [28. 11. 2016], dostupné z http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-6060_en.htm

⁸⁵ Schölmann, W., Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) with Canada, European Parliamentary Research Service [online], Briefing, October 2016 [cit. 10. 11. 2016], s. 5, dostupné na [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/593491/EPRS_BRI\(2016\)593491_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/593491/EPRS_BRI(2016)593491_EN.pdf)

⁸⁶ Čl. 9.3, CETA, [cit. 10. 11. 2016], dostupné z <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13541-2016-INIT/cs/pdf>

Otevřen je tak trh služeb finančních, telekomunikačních nebo oblast služeb námořní dopravy.⁸⁷ EU využila možnost výjimky z CETA, a to pro zvláštní veřejné služby jako jsou sociální služby, zdravotnictví, vzdělání, kultura, komunální služby ad.⁸⁸ Dohoda se také nevztahuje na subvence či státní podporu určenu pro audiovizuální služby EU nebo kulturní odvětví Kanady.⁸⁹

Regulace pracovního trhu a mobilita zaměstnanců

Jedná se o ulehčení dočasného pobytu osob (odborníků poskytujících služby a investorů), a to především v případě jejich transferů v rámci jedné společnosti, avšak také ulehčí poskytování služeb odborníky. Kanadské a evropské společnosti budou moci jednodušeji přesídlit své odborníky v rámci společností až po dobu 3 let. Maximální délka pobytu pro krátkodobé podnikatelské návštěvy je 90 dnů během jakýchkoliv 6 měsíců. Ostatní fyzické osoby (tzv. dodavatelé smluvních služeb, nebo nezávislí odborníci (OSVČ, stážisti apod.) budou moci působit na území smluvní strany až po dobu 12 měsíců (dnes 6 měsíců).⁹⁰ CETA také vytváří rámec a obecné podmínky pro vzájemné uznávání odborných kvalifikací v regulovaných profesích (např. architekti, účetní, inženýři apod.).⁹¹

Veřejné zakázky (Government procurement)⁹²

CETA otevírá oběma stranám dohody vzájemně trhy veřejných zakázek (s výjimkou oblastí obsažených v jiných částech smlouvy CETA – např. některé služby, oblast životního prostředí, sociální oblast, oblast práce apod.). Kanada otevře trh veřejných zakázek na federální a také prvně na nižší úrovni. Část CETA týkající se veřejných zakázek tak jde nad rámec dohody o vládních veřejných zakázkách v rámci WTO⁹³, a Kanada nabízí firmám z EU příznivější podmínky než firmám z USA.⁹⁴

Protokol o pravidlech původu (Rules of Origin)

Protokol o pravidlech původu stanovuje podmínky, za kterých je možno daný produkt označit jako kanadský nebo původem z EU. Cílem je zabránit produktům třetích zemí, aby nepřímo využívaly výhod této dohody.

Práva k duševnímu vlastnictví (Intellectual Property Rights, IPR)⁹⁵

Smlouva obsahuje také část týkající se práv k duševnímu vlastnictví jejich ochranu. Nejedná se však pouze o ustanovení o copyrightu, ochraně obchodní značky nebo designu, autorská práva, ale také

⁸⁷ Dohoda obsahuje samostatnou kapitolu o finančních službách, službách námořní dopravy a telekomunikacích.

⁸⁸ European Commission: CETA explained, [cit. 27. 1. 2017], dostupné z <http://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/ceta/ceta-explained/>

⁸⁹ Čl. 7.7, CETA, [cit. 10. 11. 2016], dostupné z <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13541-2016-INIT/cs/pdf>

⁹⁰ European Commission: CETA – Summary of the final negotiating results, February 2016 [cit. 10. 11. 2016], dostupné z http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/december/tradoc_152982.pdf

⁹¹ Technické detaily budou dojednány na úrovni konkrétních profesních organizací nebo regulačních orgánů. Evropská komise: CETA – obchodní dohoda, která určuje nové normy světového obchodu, 29. října 2016 [cit. 27. 1. 2016], dostupné z http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-16-3580_cs.htm

⁹² Kapitola 19, CETA, [cit. 10. 11. 2016], dostupné z <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13541-2016-INIT/cs/pdf>

⁹³ Agreement on Government Procurement, WTO [online], [cit. 27. 1. 2016], dostupné z https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/gpr-94_01_e.htm

⁹⁴ European Commission: CETA – Summary of the final negotiating results, February 2016 [cit. 10. 11. 2016], dostupné z http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/december/tradoc_152982.pdf

⁹⁵ Kapitola 20, CETA, [cit. 10. 11. 2016], dostupné z <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13541-2016-INIT/cs/pdf>

např. ochranu duševního vlastnictví k farmaceutickým výrobkům, technologiím apod. Cílem této části dohody je usnadnit uvádění inovací na trh, jejich výrobu a dodávání inovativních služeb a ochrana duševního vlastnictví.

Zeměpisná označení (Geographical indications, GIs)⁹⁶

Část smlouvy týkající se duševního vlastnictví obsahuje ujednání o tzv. grafických značeních. EU se podařilo dojednat ochranu 145 (179)⁹⁷ geografických označení, jež Kanada uznala. (např. Cognac nebo Bordeaux, z českých se jedná o Žatecký chmel nebo České pivo). List těchto výrobků může být do budoucna rozšířen. Zároveň je garantováno právo kanadských vlastníků práv i nadále používat označení chráněné v EU. Názvy rozšíření v Kanadě v angličtině a francouzštině budou i nadále používány bez omezení. Kanada také odmítla poskytnout ochranu geografickému označení „Budějovické“, což zamezí jakémukoliv budoucímu konfliktu se značkou Budweiser.

Obchod a udržitelný rozvoj, práce a životní prostředí

Součástí smlouvy jsou také ujednání týkající se udržitelného rozvoje, konkrétně se jedná o kapitoly věnující se obchodu na jedné straně a ochraně životního prostředí⁹⁸ a práce na straně druhé, a to jako stanovení jakéhosi společného rámce pro udržitelný rozvoj a obchodu. Tato ustanovení podléhají speciálnímu mechanismu posuzování a konzultací.⁹⁹ Obě strany v dohodě uznávají, že ekonomický rozvoj, sociální rozvoj a ochrana životního prostředí jsou na sobě závislé a vzájemně se ovlivňující veličiny. Ujistují také, že jejich cílem je přispívat k udržitelnému rozvoji.

Dohoda CETA obsahuje závazky vůči mezinárodním standardům práce a dohodám o práci. V pracovní problematice a oblasti životního prostředí obsahuje smlouva kromě jiného ustanovení o právu obou smluvních stran na regulaci a také garance, že pracovní standardy a standardy životního prostředí nebudou zneužity v obchodních vztazích (jako prostředek protekcionismu nebo nedovolené podpory).¹⁰⁰ CETA obsahuje doložku pro předcházení snižování pracovních standardů s cílem přilákat investice nebo ulehčit obchod.¹⁰¹

Vzniknout má také mezivládní Výbor pro obchod a udržitelný rozvoj (*Committee on Trade and Sustainable Development, CTSD*), který má monitorovat a přezkoumávat implementaci a dopady části dohody o udržitelném rozvoji.¹⁰²

⁹⁶ Geografická označení představují název oblasti, která odkazuje na původ a kvalitu, reputaci nebo další charakteristiky daného produktu. WTO, Geographical indications, dostupné z Rada EU: Společný nástroj k výkladu Komplexní hospodářské a obchodní dohody (CETA) mezi Kanadou a Evropskou unií a jejími členskými státy, 13541/16, 27. říjen 2016 [cit. 28. 11. 2016], dostupné z <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13541-2016-INIT/cs/pdf>

⁹⁷ Některé mají 2 označení pro jeden výrobek

⁹⁸ Kanada a EU mají stanovovat a podporovat vysokou úroveň ochrany životního prostředí, usilovat se o zdokonalování právních předpisů v této oblasti a také v zájmu obchodu a investic nesnižovat úroveň ochrany životního prostředí. Rada EU: Společný nástroj k výkladu Komplexní hospodářské a obchodní dohody (CETA) mezi Kanadou a Evropskou unií a jejími členskými státy, 13541/16, 27. říjen 2016 [cit. 28. 11. 2016], dostupné z <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13541-2016-INIT/cs/pdf>

⁹⁹ Rada EU: Společný nástroj k výkladu Komplexní hospodářské a obchodní dohody (CETA) mezi Kanadou a Evropskou unií a jejími členskými státy, 13541/16, 27. říjen 2016 [cit. 28. 11. 2016], dostupné z <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13541-2016-INIT/cs/pdf>

¹⁰⁰ European Commission: CETA – Summary of the final negotiating results, February 2016 [cit. 10. 11. 2016], dostupné z http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/december/tradoc_152982.pdf

¹⁰¹ Rada EU: Společný nástroj k výkladu Komplexní hospodářské a obchodní dohody (CETA) mezi Kanadou a Evropskou unií a jejími členskými státy, 13541/16, 27. říjen 2016 [cit. 28. 11. 2016], dostupné z <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13541-2016-INIT/cs/pdf>

¹⁰² Puccio, L., Binder, K., Trade and sustainable development chapters in CETA, EPRS [online], Briefing, January 2017 [cit. 26. 1. 2017], s. 3-4, 8, dostupné z <http://www.europarl.europa.eu/EPRS/EPRS-Briefing-595894-Trade-sustainable-development-chapters-CETA-FINAL-old.pdf>

Spolupráce v oblasti regulací

Dohoda počítá s akceptací osvědčení o shodě v některých oblastech jako např. elektrické spotřebiče, hračky, stroje ad. V těchto oblastech tak bude umožněno poskytovat certifikaci evropskými orgány evropským výrobkům určeným na vývoz do Kanady podle kanadských pravidel a reciprocně. Toto opatření má zlevnit a zrychlit přístup na trh zejména pro malé a střední podniky a zamezit dvojitému testování.¹⁰³

CETA je první smlouvou, jež obsahuje samostatnou kapitolu pro spolupráci příslušných úřadů. Týká se konkrétně „vývoje, přezkumu a metodických aspektů regulačních opatření ze strany regulačních orgánů stran...“¹⁰⁴ Strany se zavázali rozvíjet spolupráci v oblasti regulace s cílem odstraňování zbytečných překážek obchodu, podpory konkurenceschopnosti a inovativního prostředí, sblížení regulačních předpisů nebo taky podpory jejich transparentnosti. Na základě dohody CETA vznikne také Fórum pro spolupráci v oblasti regulace (*Regulatory Cooperation Forum*), které má sloužit jako platforma pro projednávání regulačních otázek, poskytovat pomoc při identifikaci regulačních partnerů, přezkoumávat regulační iniciativy a také rozvíjet bilaterální spolupráci apod.¹⁰⁵

Společný nástroj k výkladu (Joint Interpretative Instrument)

Společný nástroj k výkladu představuje dokument podepsaný společně s dohodou CETA, který jasně a jednoznačně vymezuje jednotlivé ustanovení (články) smlouvy¹⁰⁶ a poskytuje „jednoznačnou formulaci toho, na čem se Kanada a Evropská unie a její členské státy dohodly v řadě ustanovení této dohody, která byla předmětem veřejné debaty a obav, a stanoví její dohodnutý výklad. Zejména se jedná o dopad dohody CETA na schopnost vlád provádět regulaci ve veřejném zájmu, jakož i o ustanovení o ochraně investic a řešení sporů, o udržitelném rozvoji, pracovních právech a ochraně životního prostředí.“¹⁰⁷

V tomto dokumentu je obsaženo vysvětlení a především potvrzení výkladu některých částí smlouvy. Tak např. co se týče otázky regulací a regulatorní spolupráce, EU, jednotlivé členské země a Kanada si nadále uchovávají právo na regulaci hospodářské činnosti v oblastech veřejného zdraví, sociálních služeb, vzdělávání, bezpečnosti, životního prostředí ochrany spotřebitele, sociálních věcí, ochrany údajů a podpory kulturní rozmanitosti apod. Co se týče spolupráce regulačních orgánů obou stran dohody, bude tato spolupráce na základě smlouvy CETA dobrovolná, tyto orgány nemají povinnost spolupracovat.¹⁰⁸

Rovněž jsou z dohody CETA vyňaty povinné systémy sociálního zabezpečení a pojištění. Podobně ve smlouvě obsažena nová pravidla pro ochranu investic také zachovávají právo vlád provádět regulaci ve veřejném zájmu. Vlády mohou také měnit zákony bez ohledu na jejich možné dopady na investice nebo očekávaných zisků investorů.¹⁰⁹

¹⁰³ Rada EU: Společný nástroj k výkladu Komplexní hospodářské a obchodní dohody (CETA) mezi Kanadou a Evropskou unií a jejími členskými státy, 13541/16, 27. říjen 2016 [cit. 28. 11. 2016], dostupné z <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13541-2016-INIT/cs/pdf>

¹⁰⁴ Článek 21.1, Kapitola 21, CETA, [cit. 10. 11. 2016], dostupné z <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13541-2016-INIT/cs/pdf>

¹⁰⁵ Článek 21.6, CETA, [cit. 10. 11. 2016], dostupné z <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13541-2016-INIT/cs/pdf>

¹⁰⁶ European Commission: CETA – Summary of the final negotiating results, February 2016 [cit. 10. 11. 2016], dostupné z http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/december/tradoc_152982.pdf

¹⁰⁷ Rada EU: Společný nástroj k výkladu Komplexní hospodářské a obchodní dohody (CETA) mezi Kanadou a Evropskou unií a jejími členskými státy, 13541/16, 27. říjen 2016 [cit. 28. 11. 2016], dostupné z <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13541-2016-INIT/cs/pdf>

¹⁰⁸ Tamtéž

¹⁰⁹ Tamtéž

Kritika a obavy veřejnosti a jiných zainteresovaných stran ze smlouvy CETA

Komplexní dohoda CETA mezi EU a Kanadou byla a stále je předmětem veřejné debaty a také kritiky, i když o něco méně než právě vyjednávaná obchodní smlouva TTIP s USA. Podroben kritice byl již proces vyjednávání, a to pro netransparentnost. V průběhu vyjednávání se vynořily obavy především v otázce dopadu smlouvy na zemědělství, nezaměstnanost (ztráta pracovních míst), kvalitu služeb a kvalitu zboží (snižování úrovně regulace a ochrany spotřebitele), na trh veřejných zakázek, životní prostředí, problematika ochrany zaměstnaneckých a sociálních práv, nebo obavy týkající se systému ochrany investic. Rozporován je taky pozitivní dopad dohody odhadovaný analýzami, které byly oficiálně zadané.¹¹⁰

Problematika ochrany investic a její začlenění do dohody CETA byla podrobena kritice již od začátku vyjednávání. Také na základě veřejného tlaku navrhla EU a následně také dojednala s kanadskou stranou včlenění nového systému řešení sporů mezi investory a státy (ICS) do smlouvy. I ten však má své odpůrce, kteří především odmítají jakékoliv speciální ujednání pro ochranu investic a za dostatečný nástroj považují domácí soudní systémy jednotlivých zemí.¹¹¹ Podle části odpůrců rovněž systém ICS (podobně jako původní ISDS) favorizuje nadnárodní společnosti, přičemž nejvíce se obávají, že ICS umožní zahraničním společnostem žalovat státy mimo domácí soudní systém, v případě, že budou dotčené změnou politiky země.¹¹² Komise zase ujišťuje, že právo vlád na regulaci nebude tímto ustanovením dotčeno.

Zástupci evropských odborů vyjádřili obavy o úroveň standardů pracovního práva a také o omezení práva vlád na regulaci ve veřejném zájmu (ochrana veřejných služeb a veřejných programů). Navzdory tomu, že text dohody CETA obsahuje nebo odkazuje na relevantní standardy práce podle ILO¹¹³, zástupci odborů si např. také stěžují na to, že Kanada neratifikovala některé mezinárodní dokumenty, jako je např. Úmluva Mezinárodní organizace práce č. 98¹¹⁴ o kolektivním vyjednávání.¹¹⁵ Kritizována bývá také nedostatečná ochrana v podobě výjimek pro vynětí některých veřejných služeb ze smlouvy.

Jedním z hlavních bodů kritiky kapitol o obchodě a udržitelném rozvoji je jejich slabá vymahatelnost, jelikož neexistuje možnost udělení sankcí, jež ale nebyla do smlouvy zahrnuta na žádost EU. Rovněž je kritizována nejasnost celého procesu monitorování těchto ustanovení.¹¹⁶

¹¹⁰ Schölmann, W., Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) with Canada, European Parliamentary Research Service, [online], Briefing, International Agreements in Progress, January 2017 [cit. 25. 1. 2017], s. 9, dostupné z <http://www.europarl.europa.eu/EPRS/EPRS-Briefing-595895-Comprehensive-Economic-Trade-Agreement-Canada-rev-FINAL.pdf>

¹¹¹ Schölmann, W., Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) with Canada, European Parliamentary Research Service [online], Briefing, October 2016 [cit. 10. 11. 2016], s. 8, dostupné na [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/593491/EPRS_BRI\(2016\)593491_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/593491/EPRS_BRI(2016)593491_EN.pdf)

¹¹² Webb, D., CETA: the EU-Canada free trade agreement, House of Commons Library [online], Briefing paper, Number 7492, 23 November 2016 [cit. 25. 1. 2017], s. 9-10, dostupné z <http://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-7492/CBP-7492.pdf>

¹¹³ Troszczynska-van Genderen, W., Stakeholder, parliamentary and third country concerns about the EU-Canada Comprehensive Trade and Economic Agreement (CETA), DG for External Policies, European Parliament [online], prosinec 2014 [cit. 10. 11. 2016], s. 7-8, dostupné z [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2014/536428/EXPO_IDA\(2014\)536428_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2014/536428/EXPO_IDA(2014)536428_EN.pdf)

¹¹⁴ CO98 – Right to Organise and Collective Bargaining Convention, 1949 (No. 98), International Labour Organization [online], [cit. 27. 1. 2016], dostupné z http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_INSTRUMENT_ID:312243

¹¹⁵ Schölmann, W., Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) with Canada, European Parliamentary Research Service [online], Briefing, October 2016 [cit. 10. 11. 2016], s. 8, dostupné na [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/593491/EPRS_BRI\(2016\)593491_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/593491/EPRS_BRI(2016)593491_EN.pdf)

¹¹⁶ Puccio, L., Binder, K., Trade and sustainable development chapters in CETA, EPRS [online], Briefing, January 2017 [cit. 26. 1. 2017], s. 10-11, dostupné z <http://www.europarl.europa.eu/EPRS/EPRS-Briefing-595894-Trade-sustainable-development-chapters-CETA-FINAL-old.pdf>

Existují také obavy týkající se možného budoucího snižování vysokých evropských standardů ochrany spotřebitele, zdraví a životního prostředí, a to vzhledem k budoucí možné další harmonizaci regulací, jež by mohla narušit tzv. princip předběžné opatrnosti.¹¹⁷

Zástupci kanadských regionů se zase obávají otevření trhu veřejných zakázek, které podle nich může vést k přílivu evropských nadnárodních firem, jež se budou veřejných výběrových řízení účastnit.¹¹⁸

Co se týče oblasti zemědělství, největší obavy (ze strany EU) vyvolávala problematika geografických označení (GI) a také geneticky modifikovaných organismů (*Genetically modified organisms, GMOs*). Smlouva nakonec obsahuje ochranu 145 geografických označení evropských výrobků. Kanada i EU mají obě¹¹⁹ podobně striktně regulovaný přístup ke GMO, jež bude i nadále zachován.¹²⁰

Negativního dopadu (na obchodní a hospodářské vztahy) dohody CETA se taktéž obávají externí aktéři, např. USA a Mexiko, jež tvoří s Kanadou zónu volného obchodu NAFTA a také Turecko, které tvoří s EU celní unií. Obavy zaznívají např. z amerického automobilového průmyslu, který je úzce propojen s kanadským. Podle pravidel původu obsažených v dohodě CETA je za kanadský automobilový produkt považován pouze produkt z 50 % vyroben v Kanadě. Pouze takovýto produkt může následně využít přístup na evropský trh prostřednictvím CETA.¹²¹ Někteří považují smlouvu CETA za způsob pro evropské firmy, jak se mohou „nenápadně“ dostat na trh USA.¹²²

Závěr

Kanada patří mezi nejrozvinutější ekonomiky světa. EU jako celek je v současnosti druhou největší ekonomikou světa (podle HDP). Kanada nepatří mezi největší obchodní partnery EU, ale patří mezi ty významné. Naopak EU jako celek je pro Kanadu druhým největším obchodním partnerem, přičemž ani zdaleka nedosahuje objemů obchodu Kanady a USA. Obchodní dohoda s Kanadou otevírá dveře EU na severoamerický kontinent a je první takto rozsáhlou smlouvou EU s rozvinutou zemí. Kanadě může zase přispět k další diverzifikaci mezinárodního obchodu a snížení závislosti na Spojených státech. Objem vzájemného obchodu mezi EU a Kanadou neustále roste, poklesl pouze v krizovém roce 2009. Obchodní bilance je kladná v prospěch EU, výjimkou byl opět pouze rok 2009.

Kanada nepatří mezi nejvýznamnější obchodní partnery České republiky, ale mezi ty tradiční. ČR vyvážá do Kanady pouze 0,2 % svého exportu a dováží pouze 0,1 % celkového importu. Export

¹¹⁷ Schölmann, W., Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) with Canada, European Parliamentary Research Service [online], Briefing, October 2016 [cit. 10. 11. 2016], s. 8, dostupné na

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/593491/EPRS_BRI\(2016\)593491_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/593491/EPRS_BRI(2016)593491_EN.pdf)

¹¹⁸ Trosczynska-van Genderen, W., Stakeholder, parliamentary and third country concerns about the EU-Canada Comprehensive Trade and Economic Agreement (CETA), DG for External Policies, European Parliament [online], prosinec 2014 [cit. 10. 11. 2016], s. 7-8, dostupné z

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2014/536428/EXPO_IDA\(2014\)536428_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2014/536428/EXPO_IDA(2014)536428_EN.pdf)

¹¹⁹ Na rozdíl od USA, proto je GMO problémem hlavně při vyjednávání o smlouvě TTIP.

¹²⁰ Trosczynska-van Genderen, W., Stakeholder, parliamentary and third country concerns about the EU-Canada Comprehensive Trade and Economic Agreement (CETA), DG for External Policies, European Parliament [online], prosinec 2014 [cit. 10. 11. 2016], s. 9, dostupné z

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2014/536428/EXPO_IDA\(2014\)536428_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2014/536428/EXPO_IDA(2014)536428_EN.pdf)

¹²¹ Trosczynska-van Genderen, W., Stakeholder, parliamentary and third country concerns about the EU-Canada Comprehensive Trade and Economic Agreement (CETA), DG for External Policies, European Parliament [online], prosinec 2014 [cit. 10. 11. 2016], s. 15-16, dostupné z

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2014/536428/EXPO_IDA\(2014\)536428_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2014/536428/EXPO_IDA(2014)536428_EN.pdf)

¹²² Schölmann, W., Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) with Canada, Briefing, International Agreements in Progress, European Parliamentary Research Service, říjen 2016, s. 7, dostupné na

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/593491/EPRS_BRI\(2016\)593491_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/593491/EPRS_BRI(2016)593491_EN.pdf)

z ČR se týká především železných a ocelových výrobků, mechanických přístrojů nebo přístrojů elektronického záznamu. ČR z Kanady také nejvíce dováží produkty z kategorie mechanických přístrojů, ale také farmaceutických výrobků nebo lékařských přístrojů.

Dohoda přináší komplexní vzájemné otevření trhů v množství oblastí, přičemž zdůrazňuje zachování práva obou stran na regulaci veřejných záležitostí. Zrušeny mají být téměř všechna cla a tarify, ponechána bude pouze ochrana citlivých komodit. Hlavní význam dohody CETA však spočívá ve vzájemném otevření trhů služeb (energetický trh, telekomunikační, lodní doprava a prvně také finančních služeb) a veřejných zakázek, přičemž Kanada prvně otevře svůj trh veřejných zakázek také pro nižší než federální úroveň. Dohoda by tak měla mít významný vliv na zvýšení vzájemného obchodu zbožím a především službami.

CETA je komplexní a rozsáhlá smlouva tzv. nové generace, jež nezahrnuje pouze oblasti obchodu ale také např. udržitelný rozvoj, problematiku práce a mezinárodního obchodu, jež jsou prvně včleněny přímo do obchodní dohody. Smlouva obsahuje také oblast ochrany investic, konkrétně zahrnuje nový systém investičních soudů ICS. Ten je prezentován jako nový a transparentní způsob řešení sporů. Jeho kritici však upozorňují, že i tento reformovaný systém favorizuje nadnárodní společnosti. Podobně kritizovaná je celá dohoda, a to např. pro údajnou netransparentnost procesu, favorizování nadnárodních společností a negativní vliv na zaměstnanost nebo ochranu spotřebitele v obou zemích.

Zdroje

European Commission: CETA – Summary of the final negotiating results, February 2016 [cit. 10. 11. 2016], dostupné z http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/december/tradoc_152982.pdf

European Commission: CETA: EU and Canada agree on new approach on investment in trade agreement, 29. 2. 2016 [cit. 10. 11. 2016], dostupné z <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1468>

European Commission: CETA explained, [cit. 27. 1. 2017], dostupné z <http://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/ceta/ceta-explained/>

European Commission, Government of Canada: Assessing the costs and benefits of a closer EU-Canada economic partnership, DG Trade [online], 2008 [cit. 11. 5. 2016], dostupné z http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2008/october/tradoc_141032.pdf

European Commission: Services and investment in EU trade deals. Using 'positive' and 'negative' lists, April 2016 [cit. 27. 1. 2017], dostupné z http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/april/tradoc_154427.pdf

European Commission: Why the new EU proposal for an Investment Court System in TTIP is beneficial to both States and investors, 12 November 2015 [28. 11. 2016], dostupné z http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-6060_en.htm

Evropská komise: CETA – obchodní dohoda, která určuje nové normy světového obchodu, 29. října 2016 [cit. 27. 1. 2016], dostupné z http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-16-3580_cs.htm

Kirkpatrick, C., et al., Final Report for the EU-Canada Sustainability Impact Assessment on the EU-Canada CETA, DG Trade [online], June 2011 [cit. 11. 5. 2016], dostupné z http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2011/september/tradoc_148201.pdf

Kruliš, K., Komplexní hospodářská a obchodní dohoda mezi EU a Kanadou: vstup v platnost za dveřmi, Asociace pro mezinárodní otázky [online], duben 2015 [cit. 5. 10. 2016], dostupné z <https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2015/11/amocz-bp-2015-06.pdf>

Puccio, L., Binder, K., Trade and sustainable development chapters in CETA, EPRS [online], Briefing, January 2017 [cit. 26. 1. 2017], s. 3-4, 8, dostupné z <http://www.europarl.europa.eu/EPRS/EPRS-Briefing-595894-Trade-sustainable-development-chapters-CETA-FINAL-old.pdf>

Porter, M., E., Schwab, K., The Global Competitiveness Report 2008-2009, WEF [online], 2008 [cit. 3. 5. 2016], dostupné z http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2008-09.pdf

Schölmann, W., Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) with Canada, European Parliamentary Research Service [online], Briefing, October 2016 [cit. 10. 11. 2017], s. 9, dostupné z [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/593491/EPRS_BRI\(2016\)593491_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/593491/EPRS_BRI(2016)593491_EN.pdf)

Schölmann, W., Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) with Canada, European Parliamentary Research Service, [online], Briefing, International Agreements in Progress, January 2017 [cit. 25. 1. 2017], dostupné z <http://www.europarl.europa.eu/EPRS/EPRS-Briefing-595895-Comprehensive-Economic-Trade-Agreement-Canada-rev-FINAL.pdf>

Troszczyńska-van Genderen, W., Stakeholder, parliamentary and third country concerns about the EU-Canada Comprehensive Trade and Economic Agreement (CETA), European Parliament, DG for External Policies [online], December 2014 [cit. 25. 1. 2017], dostupné z [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2014/536428/EXPO_IDA\(2014\)536428_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2014/536428/EXPO_IDA(2014)536428_EN.pdf)

Webb, D., CETA: the EU-Canada free trade agreement, House of Commons Library [online], Briefing paper, Number 7492, 23 November 2016 [cit. 25. 1. 2017], s. 9-10, dostupné z <http://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-7492/CBP-7492.pdf>